

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ షడ్వింశత్యధికశతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ షడ్వింశత్యధికశతతమః సర్గః ॥

హనుమతా భరతం ప్రతి శ్రీరామలక్ష్మణసీతాకర్తృకవనవాససంబంధినాం
సమేషాం వృత్తానాం శ్రావణం

బహూని నామ వర్షాణి గతస్య సుమహద్వనం |
శృణోమ్యహం ప్రీతికరం మమ నాథస్య కీర్తనం || 6.126.1 ||

కల్యాణీ బత గాథేయం లౌకికీ ప్రతిభాతి మాం |
ఏతి జీవంతమానందో నరం వర్షశతాదపి || 6.126.2 ||

రాఘవస్య హరీణాం చ కథమాసీత్ సమాగమః |
కస్మిన్ దేశే కిమాశ్రిత్య తత్త్వమాఖ్యాహి పృచ్ఛతః || 6.126.3 ||

స పృష్టో రాజపుత్రేణ బృహస్పాం సముపవేశితః |
ఆచచక్షే తతః సర్వం రామస్య చరితం వనే || 6.126.4 ||

యథా ప్రవ్రాజితో రామో మాతుర్దత్తౌ వరౌ తవ |
యథా చ పుత్రశోకేన రాజా దశరథో మృతః || 6.126.5 ||

యథా దూతైస్త్వమానీతస్తూర్ణం రాజగృహాత్ ప్రభో |
త్వయా యోధ్యాం ప్రవిష్టేన యథా రాజ్యం న చేప్పితం || 6.126.6 ||

చిత్రకూటగిరిం గత్వా రాజ్యేనామిత్రకర్థనః |
నిమంత్రితస్త్వయా భ్రాతా ధర్మమాచరతా సతాం || 6.126.7 ||

స్థితేన రాజ్ఞో వచనే యథా రాజ్యం విసర్జితం |
ఆర్యస్య పాదుకే గృహ్య యథాసి పునరాగతః || 6.126.8 ||

సర్వమేతన్మహాబాహో యథావద్ విదితం తవ |
త్వయి ప్రతిప్రయాతే తు యద్ వృత్తం తన్నిబోధ మే || 6.126.9 ||

అపయాతే త్వయి తదా సముద్భ్రాంతమృగద్విజం |
పరిద్యూనమివాత్యర్థం తద్ వనం సమపద్యత || 6.126.10 ||

తద్ధస్తిమృదితం ఘోరం సింహవ్యాఘ్రమృగాకులం |
ప్రవివేశాథ విజనం స మహద్ దండకావనం || 6.126.11 ||

తేషాం పురస్తాద్ బలవాన్ గచ్ఛతాం గహనే వనే |
వినదన్ సుమహానాదం విరాధః ప్రత్యదృశ్యత || 6.126.12 ||

తముత్క్షిప్య మహానాదమూర్ధ్వబాహుమధోముఖం |
నిఖాతే ప్రక్షిపంతి స్మ నదంతమివ కుంజరం || 6.126.13 ||

తత్ కృత్వా దుష్కరం కర్మ భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ |
సాయాహ్నే శరభంగస్య రమ్యమాశ్రమమీయతుః || 6.126.14 ||

శరభంగే దివం ప్రాప్తే రామః సత్యపరాక్రమః |
అభివాద్య మునీన్ సర్వాంజనస్థానముపాగమత్ || 6.126.15 ||

పశ్చాచ్ఛార్పణఖా నామ రామపార్శ్వముపాగతా |
తతో రామేణ సందిష్టో లక్ష్మణః సహసోత్థితః || 6.126.16 ||

ప్రగృహ్య ఖడ్గం చిచ్ఛేద కర్ణనాసం మహాబలః |
చతుర్దశ సహస్రాణి రక్షసాం భీమకర్మణాం || 6.126.17 ||

హతాని వసతా తత్ర రాఘవేణ మహాత్మనా |
ఏకేన సహ సంగమ్య రామేణ రణమూర్ధని || 6.126.18 ||

అహ్నశ్చతుర్థభాగేన నిశేషా రాక్షసాః కృతాః |
మహాబలా మహావీర్యాస్తపసో విఘ్నకారిణః || 6.126.19 ||

నిహతా రాఘవేణాజౌ దండకారణ్యవాసినః |
రాక్షసాశ్చ వినిష్ఠిష్టాః ఖరశ్చ నిహతో రణే || 6.126.20 ||

దూషణం చాగ్రతో హత్వా త్రిశిరాస్తదనంతరం |
తతస్తేనార్దితా బాలా రావణం సముపాగతా || 6.126.21 ||

రావణానుచరో ఘోరో మారీచో నామ రాక్షసః |
లోభయామాస వైదేహీం భూత్వా రత్నమయో మృగః || 6.126.22 ||

సా రామమబ్రవీద్ దృష్ట్వా వైదేహీ గృహ్యతామితి |
అయం మనోహరః కాంత ఆశ్రమో నో భవిష్యతి || 6.126.23 ||

తతో రామో ధనుష్పాణిర్మృగం తమనుధావతి |
స తం జఘాన ధావంతం శరేణానతపర్వణా || 6.126.24 ||

అథ సౌమ్య దశగ్రీవో మృగం యాతి తు రాఘవే |
లక్ష్మణే చాపి నిష్క్రింతే ప్రవివేశాశ్రమం తదా || 6.126.25 ||

జగ్రాహ తరసా సీతాం గ్రహాః ఖే రోహిణీమివ |
త్రాతుకామం తతో యుద్ధే హత్వా గృధ్రం జటాయుషం || 6.126.26 ||

ప్రగృహ్య సహసా సీతాం జగామాశు స రాక్షసః |
తతస్తద్బుతసంకాశాః స్థితాః పర్వతమూర్ధని || 6.126.27 ||

సీతాం గృహీత్వా గచ్ఛంతం వానరాః పర్వతోపమాః |
దదృశుర్విస్మితాకారా రావణం రాక్షసాధిపం || 6.126.28 ||

తతః శీఘ్రతరం గత్వా తద్ విమానం మనోజవం |
ఆరుహ్య సహ వైదేహ్యో పుష్పకం స మహాబలః || 6.126.29 ||

ప్రవివేశ తదా లంకాం రావణో రాక్షసేశ్వరః |
తాం సువర్ణపరిష్కారే శుభే మహతి వేశ్మని || 6.126.30 ||

ప్రవేశ్య మైథిలీం వాక్యైః సాంత్యయామాస రావణః |
తృణవద్ భాషితం తస్య తం చ నైర్మతపుంగవం || 6.126.31 ||

అచింతయంతీ వైదేహీ హ్యశోకవనికాం గతా |
న్యవర్తత తదా రామో మృగం హత్వా తదా వనే || 6.126.32 ||

నివర్తమానః కాకుత్స్థో దృష్ట్వా గృధ్రం స వివ్యథే |
గృధ్రం హతం తదా దృష్ట్వా రామః ప్రియతరం పితుః || 6.126.33 ||

మార్గమాణస్త వైదేహీం రాఘవః సహలక్ష్మణః |
గోదావరీమనుచరన్ వనోద్దేశాంశ్చ పుష్పితాన్ || 6.126.34 ||

ఆసేదతుర్మహారణ్యే కబంధం నామ రాక్షసం |
తతః కబంధవచనాద్ రామః సత్యపరాక్రమః || 6.126.35 ||

ఋష్యమూకగిరిం గత్వా సుగ్రీవేణ సమాగతః |
తయోః సమాగమః పూర్వం ప్రీత్యా హార్దో వ్యజాయత || 6.126.36 ||

భ్రాతృ నిరస్తః క్రుద్ధేన సుగ్రీవో వాలినా పురా |
ఇతరేతరసంవాదాత్ ప్రగాఢః ప్రణయస్తయోః || 6.126.37 ||

రామః స్వబాహువీర్యేణ స్వరాజ్యం ప్రత్యపాదయత్ |
వాలినం సమరే హత్వా మహాకాయం మహాబలం || 6.126.38 ||

సుగ్రీవః స్థాపితో రాజ్యే సహితః సర్వవానరైః |
రామాయ ప్రతిజానీతే రాజపుత్ర్యాస్తు మార్గణం || 6.126.39 ||

ఆదిష్టా వానరేంద్రేణ సుగ్రీవేణ మహాత్మనా |
దశ కోట్యః ప్లవంగానాం సర్వాః ప్రస్థాపితా దిశః || 6.126.40 ||

తేషాం నో విప్రకృష్టానాం వింధ్యే పర్వతసత్తమే |
భృశం శోకాభితప్తానాం మహాన్ కాలోఽత్యవర్తత || 6.126.41 ||

భ్రాతా తు గృధ్రరాజస్య సంపాతిర్నామ వీర్యవాన్ |
సమాఖ్యాతి స్మ వసతీం సీతాం రావణమందిరే || 6.126.42 ||

సోఽహం దుఃఖపరీతానాం దుఃఖం తజ్ఞాతినాం నుదన్ |
ఆత్మవీర్యం సమాస్థాయ యోజనానాం శతం ప్లుతః |
తత్రాహమేకామద్రాక్షమశోకవనికాం గతాం || 6.126.43 ||

కౌశేయవస్త్రాం మలినాం నిరానందాం దృఢవ్రతాం |
తయా సమేత్య విధివత్ పృష్ట్యా సర్వమనిందితాం || 6.126.44 ||

అభిజ్ఞానం మయా దత్తం రామనామాంగులీయకం |
అభిజ్ఞానం మణిం లబ్ధ్వా చరితార్థోఽహమాగతః || 6.126.45 ||

మయా చ పునరాగమ్య రామస్యాక్లిష్టకర్మణః |
అభిజ్ఞానం మయా దత్తమర్చిష్మాన్ స మహామణిః || 6.126.46 ||

శ్రుత్వా తాం మైథిలీం రామస్తావశశంసే చ జీవితం |
జీవితాంతమనుప్రాప్తః పీత్వామృతమివాతురః || 6.126.47 ||

ఉద్యోజయిష్యన్నుద్యోగం దధ్రే లంకావధే మనః |
జిఘాంసురివ లోకాంతే సర్వాన్ లోకాన్ విభావసుః || 6.126.48 ||

తతః సముద్రమాసాద్య నలం సేతుమకారయత్ |
అతరత్ కపివీరాణాం వాహినీ తేన సేతునా || 6.126.49 ||

ప్రహస్తమవధీన్నీలః కుంభకర్ణం తు రాఘవః |
లక్ష్మణో రావణసుతం స్వయం రామస్తు రావణం || 6.126.50 ||

స శక్రేణ సమాగమ్య యమేన వరుణేన చ |
మహేశ్వరస్వయంభూభ్యాం తథా దశరథేన చ || 6.126.51 ||

తైశ్చ దత్తవరః శ్రీమాన్పుషిభిశ్చ సమాగతైః |
సురర్షిభిశ్చ కాకుత్స్థో వరాన్ లేభే పరంతపః || 6.126.52 ||

స తు దత్తవరః ప్రీత్యా వానరైశ్చ సమాగతైః |
పుష్పకేణ విమానేన కిష్కింధామభ్యుపాగమత్ || 6.126.53 ||

తాం గంగాం పునరాసాద్య వసంతం మునిసన్నిధౌ |
అవిఘ్నం పుష్యయోగేన శ్వో రామం ద్రష్టుమర్హసి || 6.126.54 ||

తతః స వాక్యైర్మధురైర్హనూమతో
నిశమ్య హృష్టో భరతః కృతాంజలిః |
ఉవాచ వాణీం మనసః ప్రహర్షిణీం
చిరస్య పూర్ణః ఖలు మే మనోరథః || 6.126.55 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే
షడ్వింశత్యధికశతతమః సర్గః ||